

European-Ukrainian Energy Agency
Dorogozhytska str. 3, UNIT City, B9, office 5, Kyiv, Ukraine, 04112
E-mail: office@euea-energyagency.org
Mob: +38 091 331 00 10
www.euea-energyagency.org

Вих. №1-28.10.2022

Від 28 жовтня 2022 року

Щодо пропозицій та зауважень до проекту постанови НКРЕКП «Про внесення змін до постанови НКРЕКП від 01 грудня 2021 року № 2454» (щодо перегляду тарифу на послуги з передачі електричної енергії НЕК «УКРЕНЕРГО» з 01.12.2022)

Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг

Голові Комісії

Ущатовському К.В.

03057, м. Київ, вул. Сім'ї Бродських (раніше – вул. Смоленська), 19

Шановний Костянтині Валерійовичу!

Від імені Європейсько-українського енергетичного агентства (EUEA), яке об'єднує відомих міжнародних та українських інвесторів із загальною сумою інвестицій у понад 3,5 млрд. євро у сектор відновлюваної енергетики в Україні, які були спрямовані на будівництво електростанцій, що працюють на відновлюваних джерелах енергії (ВДЕ), із встановленою потужністю понад 3.0 ГВт, ми висловлюємо щире повагу та звертаємось до Вас із наступним.

18 жовтня 2022 року відбулося засідання Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (НКРЕКП), на якому, серед іншого було ухвалено рішення про схвалення та оприлюднення на офіційному вебсайті НКРЕКП з метою одержання зауважень і пропозицій проекту постанови НКРЕКП «Про внесення змін до постанови НКРЕКП від 01 грудня 2021 року № 2454» (щодо перегляду тарифу на послуги з передачі електричної енергії НЕК «УКРЕНЕРГО» з 01.12.2022). Схвалений проект постанови разом з обґрунтовальними матеріалами оприлюднено з метою одержання зауважень і пропозицій шляхом розміщення на офіційному вебсайті НКРЕКП: <https://www.nerc.gov.ua/storage/app/uploads/public/635/021/7a3/6350217a39b00466443866.pdf>.

Дозвольте подякувати за можливість надати пропозиції та зауваження до проекту зміни тарифу на послуги з передачі електричної енергії з 01.12.2022 року.

Як зазначено в обґрунтуванні щодо схвалення проекту постанови НКРЕКП, для забезпечення надійної та збалансованої роботи НЕК «УКРЕНЕРГО», урахувуючи норми пункту 7.8 глави 7 Порядку встановлення (формування) тарифу

на послуги з передачі електричної енергії¹, згідно з якими НКРЕКП може ініціювати встановлення тарифів як засіб державного регулювання у сфері енергетики, та звернення НЕК «УКРЕНЕРГО», Департаментом НКРЕКП із регулювання відносин у сфері енергетики здійснено перерахунок деяких складових витрат структури тарифу.

ЄУЕА ознайомилось зі змістом оприлюднених НКРЕКП проекту постанови НКРЕКП «Про внесення змін до постанови НКРЕКП від 01 грудня 2021 року № 2454» (щодо перегляду тарифу на послуги з передачі електричної енергії НЕК «УКРЕНЕРГО» з 01.12.2022) та обґрунтовальних матеріалів та надає наступні зауваження до зазначеного проекту акта.

Щодо витрат на виконання спеціальних обов'язків для забезпечення загальносуспільних інтересів із забезпечення збільшення частки виробництва електричної енергії з альтернативних джерел, крім приватних домогосподарств

Регулятор пропонує залишити без змін абсолютне значення витрат за цією статтею в структурі тарифу на послуги з передачі електричної енергії НЕК «УКРЕНЕРГО», яку відповідно до проекту постанови передбачається викласти в новій редакції. Таке значення витрат було розраховано в 2021 році на підставі наявних на той час прогнозних показників на 2022 рік та включено до структури тарифу на послуги з передачі електричної енергії², зокрема:

- прогнозного обмінного курсу гривні до євро на рівні 32.9298 грн/євро,
- прогнозного середньозваженого «зеленого» тарифу на електричну енергію на рівні 3890 грн/МВт-год,
- прогнозного обсягу передачі (споживання), експорту електричної енергії на рівні 144 164 000 МВт-год,
- очікуваних Регулятором видатків для передбачення у державному бюджеті на фінансову підтримку ДП «Гарантований покупець» для оплати електричної енергії, виробленої з альтернативних джерел, в обсязі 20% від їх прогнозної товарної продукції 2022 року, в розмірі 10 528 663 тис. грн.

При цьому, з урахуванням зростання офіційного обмінного курсу гривні до євро (за інформацією Регулятора, за період з 31.08.2022 по 29.09.2022 середній обмінний курс становив 3634.3887 грн за 100 євро³), 30 вересня 2022 року Регулятор прийняв рішення про перерахунок (збільшення) «зелених» тарифів на електричну енергію з 1 жовтня 2022 року (постанова НКРЕКП від 30 вересня 2022 року № 1235).

¹ Порядок затверджений постановою НКРЕКП від 22.04.2019 р. № 585.

² Постанова НКРЕКП від 01.12.2021 р. № 2454.

³ <https://www.nerc.gov.ua/storage/app/uploads/public/633/5de/966/6335de96656d1079360431.pdf>

Отже, за умов відповідності фактичних обсягів виробництва електричної енергії з ВДЕ прогнозними показниками, можна стверджувати про збільшення в IV кварталі 2022 року витрат НЕК «УКРЕНЕРГО» за зазначеною статтею внаслідок зростання «зелених» тарифів на електричну енергію порівняно з врахованими в 2021 році їх прогнозними значеннями.

Крім того, зважаючи на відмову Регулятора, після запровадження в Україні воєнного стану у зв'язку з воєнною агресією РФ проти України, у перерахунку на період з 1 квітня по 30 вересня 2022 року «зелених» тарифів **внаслідок зміни офіційного обмінного курсу гривні до курсу євро**, та фіксацію на зазначений період «зелених» тарифів на рівні, затвердженому на перший квартал 2022 року, **просимо** Вас повідомити про те, коли Регулятор здійснить дії, спрямовані на такий перерахунок, та **врахувати відповідне зростання середньозваженого «зеленого» тарифу при перегляді тарифу на послуги з передачі електричної енергії.**

Просимо також пояснити причину **неврахування при розрахунку ставки тарифу змін обсягів передачі (споживання) електричної енергії, що відбулись в 2022 році** внаслідок повномасштабного вторгнення військ РФ в Україну. За інформацією міністра енергетики, наведеною в травні 2022 року, споживання електроенергії в Україні з початку війни скоротилося на 32–35%⁴. **Відповідно, запропонований Регулятором тариф в розмірі 397.85 грн/МВт-год (без ПДВ) не забезпечить збалансованість роботи НЕК «УКРЕНЕРГО», зокрема, можливість фінансування витрат в обсягах, визначених запропонованою структурою витрат тарифу.** При цьому, вже сьогодні наявний певний дефіцит коштів НЕК «УКРЕНЕРГО». Так, з урахуванням нездійснення НЕК «УКРЕНЕРГО» з березня 2022 року платежів за послугу із забезпечення збільшення частки виробництва електричної енергії з альтернативних джерел, рівень розрахунків з виробниками з ВДЕ становив близько 20% в березні-травні 2022 року з подальшим покращенням до 63.8% за результатами вересня 2022 року⁵.

Стосовно зменшення Регулятором даної статті витрат при встановленні 01.12.2021 р. тарифу НЕК «УКРЕНЕРГО» на 2022 рік на розмір очікуваних видатків для передбачення у державному бюджеті на фінансову підтримку ДП «Гарантований

4

<https://forbes.ua/inside/defitsit-benzinu-obval-energorinku-ta-zupinka-tranzitu-rosiyskogo-gazu-yak-vse-tse-p-olagoditi-intervyu-ministra-energetiki-germana-galushchenka-14052022-6004?fbclid=IwAR3WD3emOnv8iTVMG0GtGQ-BPIWViTVSiDZMZ6IcgnPdMNoEL7bVMimGcp4>

⁵ https://www.gpec.com.ua/news_item/342

покупець» для оплати електричної енергії, виробленої з альтернативних джерел, а саме, 10 528 663 тис. грн, варто відмітити наступне.

Законом України «Про Державний бюджет України на 2022 рік» зупинено на 2022 рік дію частини третьої статті 8 Закону України «Про альтернативні джерела енергії» та, відповідно, не передбачено видатків на фінансову підтримку ДП «Гарантований покупець» для оплати електричної енергії, виробленої з альтернативних джерел. З урахуванням наведеного **відсутні юридичні підстави для зменшення витрат НЕК «УКРЕНЕРГО» за цією статтю у складі тарифу на послуги з передачі електричної енергії на суму очікуваної в 2022 році фінансової підтримки ДП «Гарантований покупець» та такі витрати мають бути відповідно відкореговані.**

Крім того, звертаємо Вашу увагу на той факт, що дефіцит витрат за цією статтею в структурі тарифу на послуги з передачі електричної енергії 2021 року, який виник, серед іншого, внаслідок її зменшення на суму видатків, які не враховані у Державному бюджеті України на 2021 рік на фінансову підтримку ДП «Гарантований покупець», зумовив неповну оплату виробникам з ВДЕ за електричну енергію, відпущену в 2021 році. При цьому, спрямування в 2022 році НЕК «Укренерго» на користь ДП «Гарантований покупець» частини коштів, отриманих від розподілу пропускнуої спроможності міждержавного перетину, не забезпечило повну оплату виробникам з ВДЕ за електричну енергію, відпущену за «зеленим» тарифом в 2021 році. Так, станом на 18.10.2022 р. розрахунки з виробниками з ВДЕ за жовтень 2021 року становили 89.9% відпущеної в цьому місяці електричної енергії⁶.

Тому, **пропонуємо за рахунок даної статті витрат забезпечити також завершення повних розрахунків НЕК «Укренерго» з оплати ДП «Гарантований покупець» наданої в 2021 році послуги із забезпечення збільшення частки виробництва електричної енергії з альтернативних джерел.** Це дозволить забезпечити дотримання державою визначених законом гарантій повної оплати грошовими коштами електричної енергії, виробленої з ВДЕ, за результатами 2021 року.

Як вбачається з обґрунтування щодо схвалення проекту постанови НКРЕКП «Про внесення змін до постанови НКРЕКП від 01 грудня 2021 року № 2454» (щодо перегляду тарифу на послуги з передачі електричної енергії НЕК «УКРЕНЕРГО» з 01.12.2022), сума витрат за цією статтею на 2022 рік та, відповідно, й рівень тарифу

⁶ https://www.gpec.com.ua/news_item/342

на грудень 2022 року визначались із урахуванням положень пункту 9.3 глави 9 Порядку купівлі гарантованим покупцем електричної енергії, виробленої з альтернативних джерел енергії, в редакції постанови НКРЕКП від 15.01.2021 р. № 46 (так званої формули розрахунку розміру частки відшкодування вартості врегулювання небалансу електричної енергії). В силу приписів частини 2 статті 265 КАС України, нормативно-правовий акт втрачає чинність повністю або в окремій його частині з моменту набрання законної сили відповідним рішенням суду. Отже, пункт 9.3 глави 9 Порядку купівлі гарантованим покупцем електричної енергії, виробленої з альтернативних джерел енергії, в редакції постанови НКРЕКП від 15.01.2021 р. № 46, втратив чинність з 08.09.2022 р. одночасно із набранням законної сили рішення Верховного Суду у справі № 640/4069/21. Цей пункт не може бути застосований для розрахунку тарифу у 2022 році як такий, що визнаний протиправним з моменту його прийняття внаслідок невідповідності Конституції та законам України.

Тому, просимо при визначенні витрат за цією статтею **врахувати діючу на момент прийняття рішення про встановлення тарифу на послуги з передачі електричної енергії (з 01.12.2022 р.) редакцію пункту 9.3 глави 9 Порядку купівлі гарантованим покупцем електричної енергії, виробленої з альтернативних джерел енергії.**

Щодо витрат на послугу із зменшення навантаження виробником електричної енергії, який здійснює продаж електричної енергії за «зеленим» тарифом або за аукціонною ціною

Звертаємо Вашу увагу, що на сьогодні на користь виробників з ВДЕ не здійснено жодного платежу з оплати вартості електричної енергії, не відпущеної такими виробниками у результаті виконання ними в період листопад 2019 – грудень 2020 рр. команд оператора системи передачі на зменшення навантаження.

При цьому, згідно Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо удосконалення умов підтримки виробництва електричної енергії з альтернативних джерел енергії» від 21 липня 2020 року № 810-IX (пункт 2 розділу II «Прикінцеві та перехідні положення») ***до запровадження послуги із зменшення навантаження виробником, який здійснює продаж електричної енергії за «зеленим» тарифом або за аукціонною ціною, вартість електричної енергії, не відпущеної за «зеленим» тарифом або за аукціонною ціною виробником електричної енергії з ВДЕ у результаті виконання ним команди оператора системи передачі на зменшення навантаження, відшкодовується такому виробнику оператором системи передачі.***

European-Ukrainian Energy Agency
Dorogozhytska str. 3, UNIT City, B9, office 5, Kyiv, Ukraine, 04112
E-mail: office@euea-energyagency.org
Mob: +38 091 331 00 10
www.euea-energyagency.org

В червні 2021 року Регулятор при проведенні планової перевірки НЕК «УКРЕНЕРГО» встановив недотримання НЕК «УКРЕНЕРГО» вимог пункту 2 розділу II «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо удосконалення умов підтримки виробництва електричної енергії з альтернативних джерел енергії» від 21 липня 2020 року № 810-IX⁷. Згідно рішення Регулятора, прийнятого за результатами такої перевірки⁸, НЕК «УКРЕНЕРГО» у строк до 1 вересня 2021 року мав надати до НКРЕКП та Управління НКРЕКП у Києві та Київській області *«інформацію та належним чином завірени копії підтвердних документів щодо проведених та запланованих заходів стосовно відшкодування за не відпущену електричну енергію виробниками, яким встановлено «зелений» тариф, у результаті виконання команд диспетчера на зменшення навантаження протягом 2019 та 2020 років, що має містити, зокрема, але не виключно перелік учасників ринку, терміни здійснення заходів та суми відшкодування»*.

Оскільки структурами тарифу НЕК «УКРЕНЕРГО» на послуги з передачі електричної енергії в 2020-2022 рр. не було передбачено здійснення таких платежів, **пропонуємо врахувати відповідні витрати при перегляді тарифу на послуги з передачі електричної енергії**.

Заздалегідь дякуємо за розгляд нашого листа. Ми залишаємось у Вашому розпорядженні для надання будь-яких додаткових коментарів та роз'яснень.

З повагою,

Катерина Полякова

Директор

Європейсько-українського енергетичного агентства

вул. Дорогожицька 3, UNIT City, корпус В9, каб. 5,

м. Київ, Україна, 04112

Тел.: +38 091 331 00 10

Ел.адреса: kpolyakova@euea-energyagency.org

<http://www.euea-energyagency.org>

⁷ Постанова НКРЕКП «Про застереження НЕК «УКРЕНЕРГО» щодо недопущення надання недотримання вимог нормативно-правових актів, що регулюють функціонування ринку електричної енергії, порушення Ліцензійних умов з передачі електричної енергії, та здійснення заходів державного регулювання» від 25.06.2021 р. № 1052.

⁸ Підпункт 5 пункту 2 постанови від 25.06.2021 р. № 1052.